

AGNI

Nr 229 ~ Årg. 57 ~ Nr 2 ~ Julen 2012

I detta nummer

Detta nummer av Agni kommer ganska tätt in på det förra. Vi hoppas att ni inte känner er jagade av det. Tidningen ges ut av ideella krafter, och vår utgivning anpassas efter hur mycket tid som finns.

Det finns mycket att bli deprimerad över i världen. I artikeln Så här lätt kan vi kan lösa jordens problem kan du läsa om ett annat sätt att se problemet, nämligen om hur lätt vi kan lösa dem! Artikeln är inspirerad av boken Plan B 3.0, som finns i flera olika utgåvor. För den som vill läsa mer rekommenderas den starkt. Författaren heter Lester Brown.

I tidningen hittar du också en mycket läsvärd artikel av ordförande Bo Nylund och en text om vad utanförskap egentligen är.

Detta nummer går i hoppets tecken. Som redaktör hoppas jag att du

får trevlig läsning och att du hör av dig om du har tankar eller synpunkter. Kontaktuppgifter hittar du på sista sidan.

God Jul önskar redaktionen!

Senaste nytt om taket på Maxeña

I förra numret skrev vi om att Maxeña-kliniken behöver ett nytt tak. Några av er har hört av er och varit oroliga för hur kliniken ska klara sig utan tak. Föreståndaren Sheila hälsar att insamlingen går framåt, än så länge har man fått in drygt 100 000 kronor av de 200 000 kronor som taket kostar. Man har dessutom fått löfte från föreningen Ingenjörer utan gränser i Montana, USA, om att de ska komma och montera taket med ideella krafter. Läget ser alltså inte nattsvart ut.

Om Agni

I din hand håller du en tidning som ges ut av föreningen Agni Örjansgården. Föreningens ändamål är att främja förståelse och solidaritet mellan enskilda och grupper i olika delar av världen. Tack vare donationer från enskilda kan vi stödja praktiskt biståndsarbete på platser där fattigdom, okunnighet och sociala orättvisor är stora. Bland våra projekt finns en sjukvårdsklinik och ett stipendiatprojekt i Guatemala samt skolbygge och hälsoprojekt i Angola. Föreningens säte är i Uppsala.

Agni har en fantastisk historia. På 30-talet började föreningen ordna internationella sommarkurser för att främja förståelse mellan kulturer. Föreningen samlade in kläder och skor till fattiga områden i Europa. Under 80-talet övergick hamnade det våldsdrabbade Latinamerika i fokus. Tack vare samarbete med biståndsorganet SIDA kunde åtskilliga miljoner förmedlas. Föreningen har även hjälpt flyktingar i Sverige, genom att ordna kvinnogrupper och hjälp med asylärenden.

Läs mer på www.agniuppsala.se.

Så här lätt kan vi lösa jordens problem

Jag föddes 1980. Nästan 20 år efter att boken "Tyst vår" sjöng ut om miljöförstörelsen. Under mina första levnadsår tog kärnvapenrustningen och kalla kriget ny fart. När jag var fyra år väckte tv-bilder från svältens Etiopien vårt medvetande om världshungern. När jag var tonåring blev lasermannen en skrämmande frontfigur för den ökade främlingsrädslan i Sverige. Kort sagt, i hela mitt liv har världens problem varit närvarande. Kanske så närvarande att jag vant mig vid dem och glömt att de går att lösa.

Situationen i dag är värre än någonsin. Klimatförändringarna är ett så storskaligt problem att det påverkar själva förutsättningarna för vår civilisation. Många av världens vattenresurser överanvänds och hotar att ta slut. Bland annat i Kina där man pumpar upp "fossilt vatten", en ändlig resurs, för att släcka både människor och industriens enorma törst. Livsmedelsproduktionen hotas från flera håll; minskad tillgång på odlingsbar mark, vattenbrist

och minskad biologisk mångfald. Allt fler länder kan inte längre föda sin egna befolkning utan måste importera livsmedel. Dessutom ligger jordens "kornbodrar" i just de områden som kommer drabbas hårdast av klimatförändringens effekter, med värme och torka, stigande havsnivåer och saltvatteninträning i grundvattnet. Vi ser idag hur länder som är beroende av import försöker trygga sin livsmedelsförsörjning genom långfristiga avtal, eller genom att helt enkelt genom att köpa upp mark i andra länder. Till dem hör bland andra Saudiarabien, Sydkorea, Kina, Kuwait, Libyen, Indien, Egypten och Jordanien. De länder som säljer sin mark är å andra sidan fattiga, inte sällan med en egen hungrande befolkning.

I flera länder har fattigdom, brist på framtidshopp och korruption gjort att staten hotar att kollapsa. Den arabiska våren vattnades med unga människors desperation. I en värld med brist på mat och vatten, hur länge kan vi uppehålla vår civilisation?

Men tappa inte hoppet!

Påminn dig, och din omgivning om att problemen går att lösa. Man kan sammanfatta det vi behöver göra i fyra mål;

- Stabilisera folkmängden,
- Utrota fattigdomen,
- Återställa jordens ekologiska system och
- Stabilisera klimatet.

Stabilisera folkmängden och utrota fattigdomen

Ett viktigt steg för att utrota fattigdomen är att alla barn får grundläggande utbildning. Ett kraftfullt åtgärd för att uppnå detta är att införa kostnadsfri skollunch i de 44 fattigaste länderna. Det är det enklaste sättet att se till att föräldrar skickar alla sina barn, även flickor, till skolan. Lunch gör också att barnen lättare lär sig. Ännu bättre vore om man också förbättrade barnens näringsintag innan skolåldern så att hjärnan kan utvecklas normalt.

Flickors skolgång är särskilt viktigt. Flickor som stannar i skolan gifter sig senare och får färre barn. Kvinnor vill ofta familjeplanera, men

för att kunna hävda sig och familjens intressen måste de få högre status.

I de fattigaste länderna behövs bättre allmän hälsovård. Bättre hälsa, tillsammans med bättre utbildning, skulle göra det lättare för dessa länder att ta sig upp ur fattigdomen. Åtgärder behövs för att stoppa HIV-spridningen. Ett sätt som visat sig framgångsrikt, både för att informera om HIV, familjeplanering, jämställdhet, miljövard med mera, har visat sig vara såpoperor i radio och TV. En välskriven såpopera kan snabbt ändra attityder inom befolkningen. Det visar till exempel Mexico där drama-serien *Acompáneme* bidrog till att födelsetalen under ett årtionde minskade med 34 procent.

För att utrota fattigdomen behövs också omfattande global skuldavskrivning.

Återställ jordens ekosystem

Jordens ekosystem är allvarligt hotade och det krävs snabba åtgärder för att återställa dem innan det är för sent. De viktigaste åtgärderna är stabilisera klimatet och folkmängden. En annan nyckelåtgärd är att

skydda och återplantera skogar. Skogar minskar vattenavrinningen, översvämningsrisken och skyddar marken mot erosion. Skogar bidrar till att grundvattnet kan fyllas på eftersom vattnet inte rinner iväg så fort, utan kan sippra ner i marken. Filippinerna har till exempel förbjudit avverkning av återstående gammelskogar, framförallt för att landet har blivit så sårbart för översvämningar, jorderosion och jordskred.

Växande träd binder kol från luften och motverkar därmed växthuseffekten. En förutsättning är att de nyplanterade skogarna inte ersätter gammal skog som huggs ned. 2007 gjorde avverkningen av tropiska skogar att 2,2 miljarder ton kol frigjordes till luften varje år. Samtidigt tog expanderande skogar upp 0,7 miljarder ton kol från luften. Nettoresultatet var alltså negativt, men med återbeskogning kan detta vändas. Naturligtvis förutsätter detta att vi sparar på träråvaran. Onilspisar som vi tidigare har skrivit om i Agni är ett utmärkt sätt för fattiga människor att spara ved.

För att bevara åkermarken behöver vi ändra brukningsmetoder så att jorderosion

minskar. Här finns mycket att lära av de metoder man på 30-talet använde i USA då stora dammstormar hotade att förvandla de de Stora slättterna till öken.

I dag är 80 procent av haven hotade av utfiskning. Något måste göras så att fiskbestånden kan återhämta sig. I dag är 13 procent av jordens landyta naturskyddsområde medan bara 0,6 procent av haven är det. Vi behöver fler marina reservat som kan fungera som fredade barnkammare åt fisken. Kostnaden för reservat som skulle täcka 30 procent av världshaven skulle vara cirka 13 miljarder dollar om året. Det är oändligt mycket mindre än vad som i dag läggs på att subventionera rovfiske, det vill säga fiske som sker på ett ekologiskt ohållbart sätt.

Stabilisera klimatet

Att stabilisera klimatet är egentligen ganska enkelt, det är bara att sluta ta upp och bränna olja, kol och gas, och istället använda vindkraft och solkraft. Men det blir svårt om man försöker göra det samtidigt som man upprätthåller ekonomisk tillväxt som förutsätter ständigt ökande konsumtion och därmed ökad

energianvändning. Det finns stor potential till energieffektivisering. En global övergång till mer energisnål belysning skulle till exempel minska världens elförbrukning med 12 procent. Men hittills har all energieffektivisering som skett ätits upp av att vi använder våra maskiner mer och mer.

En annan knäckfråga är att ställa om transportsystemet som i dag är den sektor som är mest beroende av olja. Cykel och spårtrafik är två viktiga lösningar, men vi måste också resa mindre, eller i alla fall långsammare. Det är ohållbart att pendla flera mil till sitt arbete och flygresor måste bli något man gör några få gånger i livet.

Det är enkelt, om vi vill

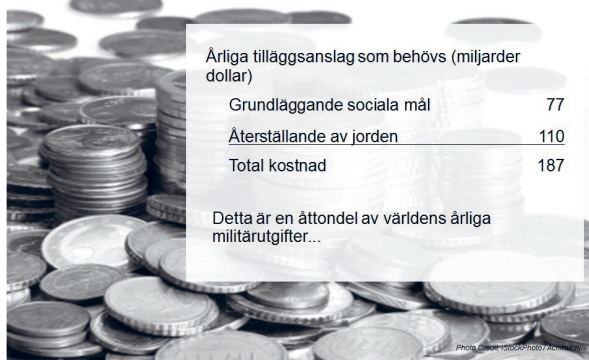
Flera positiva exempel världen över ger oss hopp. I Köpenhamn cyklar 36 procent av de arbetande till jobbet. Iran skar ner sin befolkningstillväxt från 4,2 till 1,3 procent mellan åren 1980 till 2006 med hjälp av utbildning, hälsovård och familjeplanering. Kina har 27 miljoner solfångare på taken, vilket motsvarar energin från 49 kolkraftverk.

I Japan transporteras hundratusentals passagerare varje dag i höghastighetståg med förseningar som mäts i sekunder. Detta är inte bara möjligt – det är faktiskt enkelt, om vi bara vill. En beräkning av vad det skulle kosta i ökat årligt bistånd att minska fattigdomen, stabilisera folkmängden och återställa jordens ekosystem ger siffran 187 miljarder dollar. Det är en åttondel av

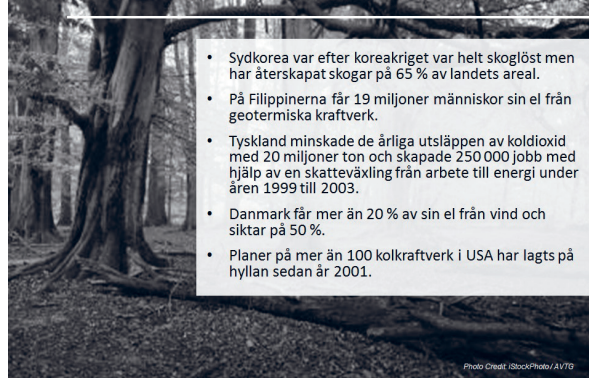
världens årliga militärutgifter. Ingen kan påstå att vi inte har resurserna att göra vad som krävs. Den enda begränsade resurser vi har är tid. Världsbanken kom nyligen med en rapport som sa att med nuvarande utveckling rusar jorden mot en ostoppar och farlig klimatförändring inom 50 år. Så kom igen, vad väntar vi på?

Kristina Nyström

Budgeten för jorden

Fler hoppfulla exempel

Utanför – vad då?

Ska man välja ett ord som har dominerat debatten i Sverige under 00-talet så är det väl ordet Utanförskap. Ordet är ett paradexempel på en trend inom politiken som blivit allt starkare. Trenden går ut på att politik allt mer handlar om att, på ett snarast orwellianskt sätt, hitta på nya ord för att göra gammal politik mer smaklig. Ordet utanförskap betecknar egentligen människor som står utanför samhällssystemen och som inte känner sig delaktig i samhället. I samhällsdebatten har betydelsen dock snävats in, så att det framförallt betecknar dem som inte med full produktivitet deltar på arbetsmarknaden.

Jag ogillar ordet utanförskap så som det används i debatten. För det första kan man fråga sig om deltagande på arbetsmarknaden är allt som räknas? Är gemenskapen runt jobbets fikabord den enda gemenskapen? Så många människor står tillfälligt utanför arbetsmarknaden, men gör ändå så mycket nytta. Studenter som bildar sig och lär för livet, inte bara för arbetet. Pensionärer och personer mellan arbe-

ten, som är viktiga resurser i frivilligorganisationer. Alla som inte är fullt sysselsatta med ett arbete som har tid att lyssna och prata, hjälpa och ta hand om familj och vänner i svårigheter. Det sanna utanförskapet finns hos dem som inte ingår i det civila samhällets väv. Som inte har vänner, inte har tid att engagera sig i gemensamma projekt eller dem som ingen har tid med. Vilket parti driver frågor för att minska detta utanförskap? En annan aspekt av utanförskap är att vi i en allt osäkrare värld allt mer hårdnackat

försöker förvägra människor från andra kontinenter att ta del av vårt överflöd. Tusentals människor dör varje år utanför muren runt ”fort Europa”, i förlista båtar och överfulla containrar. De som lyckas ta sig in hamnar allt oftare i ett limbotillstånd, utan officiella papper, utan officiella rättigheter, fria att utnyttjas av hänsynslösa arbetsgivare. Vilket parti driver frågan om att minska detta utanförskap? I juletid ökar känslan av gemenskap – men också känslan av utanförskap. Tänk på det.

Kristina Nyström

Att se sig själv i de andra

År 1948 utfärdade Förenta Nationerna sin Förklaring av de universella mänskliga fri- och rättigheterna. Den gick längre än någon tidigare deklaration. Den är reservationslös. Varje människa har dessa rättigheter. Hon får dem inte av FN eller någon politisk maktorganisation. Hon har dem redan i sin egenskap av att vara människa utan hänsyn till sin etnicitet, nationalitet, ras, religion eller annat skiljemärke. FN ansåg sig förklara något som redan gäller även om folk och stater ofta brutit mot dem på ohyggligaste sätt.

Många deltog i förarbetet till detta dokument. Filosofer och rättslärda från alla världsdelar deltog. Mahatma Gandhi konsulterades givetvis och han tillade en uppmaning: Kom ihåg att varje fri- och rättighet förutsätter en motsvarande skyldighet!

Det stora flertalet av världens stater har ställt sig bakom flertalet av artiklarna i denna deklaration.

Däremot är det sämre beställt med avseende på skyl-

digheten att efterleva dem. Alla länder har plumpat i protokollet, så även vårt eget – det gäller främst ett antal upprörande avvisningar av flyktingar.

I många länder är FN:s deklaration i praktiken helt glömd. ”Heliga krigare” av olika konfessioner eller rebeller som har terrorn som sitt vapen har naturligtvis heller aldrig signerat dokumentet eller känner några som helst förpliktelser mot det. I många stater uppfattas de som utopiska. En attityd är ungefär denna: Artiklarna i FN:s deklaration är bra men inte bindande för just oss, just nu och just här.

Om vi ser ljust på mänsklighetens historia kan man finna att mindre och slutna grupperingar – familjen, klanen, landskapet, nationen – integrerat sig i allt större enheter. Sådana processer har pågått länge och även i dag. Tanken att alla människor egentligen borde höra ihop i en gemensam mänsklighet, en världsstat” har väckts många gånger. Somliga tänker sig till

och med en mycket vid cirkel som även borde inkludera de högre djurarterna – alla de som kan känna smärta.

Anlägger vi ett mörkt perspektiv ser vi att revirtänkande, gruppegoism och en primitiv föreställning ”vi och dom” samtidigt envist ligger kvar och skapar lidande och elände. I både det ljusa och det mörka perspektivet ser vi något som är verkligt. Människan tycks rymma en motsägelsefull natur. Viljan till öppenhet och modet att överskrida gränser finns inom oss. Men där finns också avoghet och aggression mot främlingen som sökt sig till oss men som uppfattas som vara av ”fel sort”.

Förmodligen finns något av denna dubbelhet hos oss alla. Att inse detta kan vara klokt. Den insikten kan hjälpa oss att förstå det tragiskt mänskliga även hos sådana främlingsfientliga grupper som i dag utgör hot mot mänskligt värdigt kultur över hela världen, även i vårt eget land.

Inför de illavarslande tecknen i nu pågående världshistoria frågar sig många: ”Vilken värld är det vi överlämnar till barnen?”

Barn är ett begrepp som symboliserar framtid. Barnet utgör också ett centralt motiv i den jul som nu närmar sig. Vare sig vi lever kvar i en kristen tradition eller inte, kommer vi inte att undgå själva motivet – det utsatta barnet som föddes på marken utanför staden Betlehem. Denna mark finns nämnd två gånger i Bibeln. Första gången gäller det en händelse minst tusen år före vår tideräknings början. Mot alla odds och konventioner tog en ung judisk bonde, Boas, med både andlig och sinnlig kärlek emot en kvinna, Rut, som kom som flykting från ett hatat främlingsfolk, moabiterna. Ur deras mycket konkreta kärlek växte fram en seglivad släkt ur vilken – enligt siarna – en fridsfurste någon gång i framtiden skulle träda fram. En som aldrig skulle bruka våldsmakt men ändå segra.

Legender lever sitt eget liv. Men det finns ett ljusskimmer över just dessa berättelser som är värt att se i det mörker som lägrar sig över oss i midvinter-tid.

Bo Nylund

TIDNINGEN AGNI, BOX 1528, 751 48 UPPSALA

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning återsänds tidningen med nya adressen på framsidan (ej adressidan).

AGNI

FÖRENINGEN ÖRJANSGÅRDEN AGNI

Kontor: Kungsgatan 30, 753 21
Uppsala

Postgiro: 7 73 73-9

TIDNINGEN AGNI

Redaktör: Kristina Nyström, 070-
201 49 16, kristina_nystrom@
hotmail.com

Ansvarig utgivare: Bo Nylund,
018-50 37 82, 070-680 58 29,
bo.nylund@telia.com

Kontaktperson för Agni är Puck Bjelke
Hoffman, telefon 018-51 68 20. Välkom-
men att höra av dig!